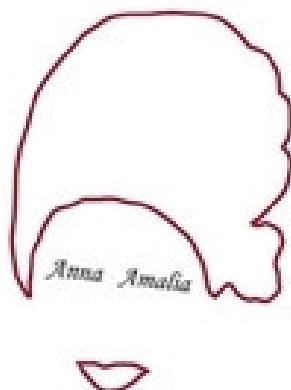

Bilag A

Temaer og tendenser i Anna Amalia

Indholdsfortegnelse

1. Temaer	2
2. Tendenser i temaer	3
2.1 DET GODE LIV	3
2.1.1 Et godt ældreliv	3
2.1.2 Attraktive landsbyer	3
2.2 SUNDHED	4
2.2.1 Rehabilitering	4
2.2.2 Kompetence og livsforståelse	4
2.3 INFRASTRUKTUR	6
2.3.1 Udvidelse af den kollektive trafik	6
2.4 BESKÆFTIGELSE	9
2.4.1 Erhvervsudvikling	13
2.4.2 Bro mellem erhvervslivet og studerende	14
2.4.3 Fastholdelse og tiltrækning af arbejdskraft	15
2.4.4 Ældrestyrken på arbejdsmarkedet	16
2.4.5 Ideelle betingelser for iværksættere	17
2.4.6 Midt goes global!	17
2.5 UDDANNELSE	17
2.5.1 Unge kunstnere	22
2.6 TURISME	22
2.7 KULTUR	23
2.7.1 Dynamisk og kunstnerisk musikmiljø	27
2.8 NATUR OG MILJØ	27
2.8.1 Stilhedens ressourcer	28
2.8.2 Gode regionale råvarer	28

1. Temaer

Nedenstående er de mest udførligt eller hyppigst forekomne temaer i borgernes visioner for fremtidens Region Midtjylland indsamlet gennem 90? (antal!) Anna Amalia te-saloner, Anna Amalia-bloggen og indsendte idéer samt "Den regionale udviklingsplan IDÉKATALOG" opsamling på RUP-konferencen, den 8. marts 2007.

Anna Amalia blev sat i værk med det formål at indsamle alle de gode idéer fra regionens 1.2 mio. borgere i Region Midtjylland til Den regionale udviklingsplan, der skal være Midtjyllands vision for at bo, leve, arbejde og drive erhverv i regionen. De 24 Anna Amaliaer har fået frie hænder til hvilke temaer, der skal bebatte, blot det er temaer med regionale perspektiver.

Temaerne er loyalt og tekstnært gengivet. Det betyder eksempelvis, at forslag til indsatser, der allerede eksisterer eller som andre aktører end Region Midtjylland er ansvarlige for ikke er frasortet. Det er hensigten, at forslag møntet på andre aktører end Region Midtjylland overdrages til de relevante aktører.

Mangfoldigheden i forslag til temaer og indsatser viser blot, at en samlet og hel vision for fremtidens region kalder på mange forskellige aktører og samarbejder.

Værdier

Identitet, mangfoldighed og sociale relationer.

Det er først og fremmest de tre ord, der dukker op igen og igen i forbindelse med det gode liv i Region Midtjylland.

- Identitet. Det opfattes som uhyre væsentligt at have en fælles identitet eller slet og ret et fællesskab som udgangspunkt for et godt liv, såvel arbejdsmæssigt som privat. Fællesskab skaber samhørighed og ejerskab til et område.
- Mangfoldighed. Indenfor regionens grænser er der et væld af forskelligheder på alle planer. Det betones dog, at disse forskelle i virkeligheden er vores styrke og det råstof, som regionen skal bygge på.

- Sociale relationer. Fordi det er dét, vi skaber sammen, der til hver en tid er allermest interessant for os alle sammen.

2. Tendenser i temaer

2.1 DET GODE LIV

2.1.1 Et godt ældreliv

Region Midtjylland bør være en attraktiv region også for ældre borgere. Vejen kan blandt andet banes ved at fokusere på ældrestyrken i stedet for ældrebyrden. Der kan eksempelvis oprettes

- en kommunal ressourcebank, hvor stærke ældre tilbyder hjælp på alle fronter lige fra underholdning og samtaler til praktiske gøremål og transport.
- seniorandelsboliger, hvor ældre med overskud hjælper de svagere.
- temaplejehjem (f. eks musik, idræt, teater) med pårørende-ressourcebank.

2.1.2 Attraktive landsbyer

Livet på landet er nærhed, socialt netværk, stilhed, dufte og masser af plads.

Det åbne land - store sammenhængende naturområder - med landsbyer, der lever - om morgenen, om middagen, om aftenen - fordi der er små virksomheder, der producerer varer af høj kvalitet - det være sig gedeoste, gode idéer eller gedigne gobeliner.

Der findes fælleshuse, hvor værksteder kan bruges af alle - der bor unge, gamle, børn og yngre ældre. Der afholdes løbende te-saloner i erkendelsen af, at kreativitet og kvalitet ikke er en engangs-foreteelse, men en vedvarende udvikling, proces og nødvendighed. I de levende landsbyer findes der også læringsrum, både formelle og uformelle, hvor indbyggere i alle aldre mødes for at dannes og lære nyt. Ved hjælp af e-learning og seminarer danner landsbyens forsamlingshus eller skolebygninger ramme om udvikling af de kompetencer, der sikrer udvikling i landdistrikterne.

Virkeligheden er, at stadig flere lokalsamfund oplever, at et stigende antal borgere vælger at flytte fra landsbyerne til de større byer. For at bremse den negative udvikling foreslås

- Arkitektkonkurrence
  - Region Midtjylland udskriver en arkitektkonkurrence, der har til hensigt at udforme eksempler på den ideelle landsby. Der er et stærkt behov for at bygge kvalitet med æstetisk omtanke for at tiltrække nye beboere.
- Rullende købmand
  - Købmandsbilen erstatter den lille købmand, der for længst er forsvundet fra mange landsbyer.
- Udbygning af infrastruktur
- Udvidelse af den kollektive transport

2.2 SUNDHED

2.2.1 Rehabilitering

Mennesker, der bliver udsat for en stærk personlig ulykke eller omvæltning i deres liv, får ofte behov for hjælp og for at blive rehabiliteret, så de igen kan se en sammenhæng i og mening med deres liv. I dette borgerperspektiv kommer rehabiliteringsopgaven i høj grad til at handle om samspil. Først og fremmest mellem de professionelle og den enkelte borger, men også i forhold til borgerens hele livssituation: Familie, fysiske rammer, administrative systemer samt sociale og kulturelle kontekster.

Rehabiliteringsindsatsen bør ske med udgangspunkt i borgerens selvbestemmelse. Borgerens egne ønsker til og visioner om sit fremtidige liv bør inddrages i indsatsen, så vidt det overhovedet er muligt. Den fortsatte udfordring for det nuværende og det fremtidige rehabiliteringsarbejde er at få mere viden om og blive endnu bedre til at integrere borgerens selvbestemmelse og de mange samspil i det praktiske rehabiliteringsarbejde.

2.2.2 Kompetence og livsforståelse

I forbindelse med kompetence i relation til rehabilitering er det vigtigt at tænke i tværfaglige kompetencer. Rehabilitering er i høj grad et spørgsmål om samarbejde og om teamwork. Derfor er det afgørende, at professionelle inden for faget har tværfaglige kompetencer.

Det bør være borgerens autonomi og perspektiv, som den givne rehabilitering tager afsæt i. Dermed er det afgørende, at professionelle inden for rehabiliteringsarbejdet udvikler evner for empati og menneskekundskab.

Det vil være optimalt at lade den enkelte borger og den enkelte borgers livsforståelse spille en endnu større rolle i udformningen af f.eks. egen rehabiliteringsplan. Men i hverdagens rehabiliteringsarbejde kniber det undertiden med at finde "rum" til det. Det skyldes formentlig strukturer, både mentalt hos det enkelte menneske og i samfundet, der betyder, at vi ikke altid får det gjort. En del af forklaringen kan ligge i, at vi i et vist omfang styres af direktiver udformet af højt kompetente cand.scient.pol.er og cand.jur.er. Det kunne være formålstjenstligt at vende tankegangen til "nedefra og op-styring" i stedet.

I forlængelse af ovenstående nævnes følgende handlinger:

- Indtænk patientens bagland i behandlingsforløbet
  - Patientens pårørende og øvrige bagland spiller en væsentlig rolle i patientens tilbagevenden til det gode liv.
- Det gode behandlingsforløb inkluderer et efterværn
  - For de patienter, der har størst risiko for at vende tilbage til behandlingssystemet bør der være en form for efterværn, der tager hånd om patienten, når den egentlige behandling er slut. Behandlingen kan være spildt, hvis der ikke følges op.
- Én indgang til behandlingssystemet.
  - Patienten bør tildeles en tovholder, der er patientens indgang til det offentlige under hele behandlingsforløbet. Det vil give patienten en indre og ydre ro, hvilket er vigtigt i den periode af patientens liv.
- Design af det gode behandlingsforløb
  - Der bør igangsættes et projekt, der undersøger, hvordan man designer det gode sammenhængende behandlingsforløb, der strækker sig fra sygdommen opdages til behandlingen er færdig – og eventuelt endnu senere. Et behandlingsforløb, der tager hensyn til det enkelte individ og ikke er en standardpakke. Nøgleord er sammenhæng og individuelle løsninger.
- Psykologiske forandringsmodeller i behandlingsindsatsen

- Der bør igangsættes et projekt, der kigger nærmere på de eksisterende psykologiske modeller, der forsøger at forklare, hvordan forandringer lykkes.
- Differentiering og centralisering
  - Den øgede centralisering inden for indkøb af hjælpemidler bør ikke gå ud over brugernes ønsker til differentiering. Ønsker brugeren en Ferrari-rød kørestol, skal det ikke begrænses af, at indkøbscentralen kun har gule til deres rådighed. For at øge livskvaliteten hos brugere af hjælpemidler skal brugerne have øget indflydelse på indkøbet af egne hjælpemidler.
- Regionalt videncenter for sundhed
  - For i højere grad at kunne udnytte den eksisterende sundhedsviden kommercielt skal Region Midtjylland oprette et videncenter for sundhed. Videncentret skal være videnindsamlende, netværksskabende og rådgivende i forhold til virksomheder og iværksættere, der ønsker at lave forretning på området.

2.3 INFRASTRUKTUR

2.3.1 Udvidelse af den kollektive trafik

Det vil gavne regionen som enhed, hvis den kollektive trafik fungerer bedre og danner bedre forbindelser, også på tværs i regionen. Eksempelvis kan det nuværende stjernesystem, hvor især busser og rutebiler kører ind til de større byer og ud igen, suppleres med hurtige, direkte ruter imellem steder tværs over regionen: Telebusser, som i periferien af de store byer danner forbindelse mellem mindre byer eller mindre befolkede områder. Dette vil også generelt støtte en ny samlet identitet for regionen, fordi der også blev dannet offentlige trafikforbindelser i mindre befolkede områder. Endvidere kan det på sigt betyde mindre tung trafik ind i centrum af de store stærkt trafikerede byer. Ideen går endvidere på at sætte mindre busser ind med plads til færre mennesker, hvis der ikke er tilstrækkelige kundegrundlag for at køre med rutebiler med plads til 45 personer. De mindre busser er også billigere i drift end store busser.

- Fællestransport for pendlere

- Kommunalt/regionalt initiativ til fællestransport for pendlere. En fælles "transportbank" ses som et redskab i den store udfordring det er for kommunerne og Region Midtjylland at løse infrastrukturen.

- Hurtigtog fra Århus og ud i regionen.

- Samlet vision for infrastrukturen

- Vi må udarbejde et samlet strategisk grundlag for planlægning og brug af ressourcer til udvikling af alle typer infrastruktur – veje, jernbaner, havne, lufthavne og It-net. Visionen skal tage højde for forskelle i levevilkår og erhvervsmuligheder – øst, vest, nord, syd – og der skal tænkes i samlede løsninger for både individuel trafik, godstrafik og kollektiv persontransport. Der skal tænkes på kort og langt sigt – planlægning af nye veje og jernbaner tager tid.

- Alternative tog

- Der skal tænkes i kollektive alternativer til den individuelle biltrafik. Lokaltog og letbaner skal være reelle alternativer – det er tiden, der tæller. Der skal ske en generel opgradering af jernbanenettet, da der er problemer med en sammenhængende togdrift i både øst-vest gående og vestnord gående retninger. En opgradering af sikkerheden er vigtig. Nye erhvervsområder, nye bosætningsområder og infrastruktur må sammentænkes på en kreativ og realistisk måde.

- Intelligent roadpricing

- Mulighederne for roadpricing skal udnyttes – men på en gennemtænkt måde, så den spreder trafikken uden at blokere for erhvervsudvikling.

- Prioritering er vigtig

- Forberedelse af motorveje tager lang tid - derfor er prioritering vigtig.

- Satellitstyring

- Man kunne udnytte vejnettet mere effektivt ved mere brug af satellitstyring af trafikken via GPS.

- It-infrastruktur og lige adgang til viden

- It-Infrastrukturen skal fungere optimalt. Den er en forudsætning for lige adgang til oplysning og kompetenceudvikling og derfor et vigtigt redskab til at skabe fælles forudsætninger for alle. Det kan også lette færdslen på vejene og skabe muligheden for udvidet brug af hjemmearbejdspladser. Djursland

kan fungere som modelområde for etablering af trådløs it-struktur i hele regionen.

- Mere godstrafik på vandet
  - Århus Havn er eneste konkurrencedygtige knudepunkt i regionen med hensyn til godstransport. Århus Havn skal koncentrere sig mere om containertransporten, men kunne eventuelt aflastes via Grenaa Havn. Der må ses på en god arbejdsdeling mellem havnene.
- Infrastruktur er en forudsætning for balance
  - Infrastruktur, tilgængelighed, uddannelsesmuligheder, arbejdspladser og sundhedstilbud skal ses i en sammenhæng. Infrastruktur og tilgængelighed til uddannelse og arbejdspladser er en nødvendig forudsætning for en balanceret vækst i regionen.
- Fuld fart på togene
  - Hurtigere togforbindelse fra Aalborg via Århus til København ønskes.
- Motorveje mellem alle større byer
  - Som følge af den voksende vækst og velstand vil der være behov for en udbygning af motorvejsnettet – både for at binde regionen sammen og for at flytte pendlingstrafikken hurtigt af sted. På grund af øget trafiktæthed vil trafiksikkerheden komme i fokus, og der vil blive rejst et kvalitetskrav om ensrettede veje. En motorvej mellem Århus og Viborg er presserende.
- Der må ikke gå koldbrand i yderområderne
  - Hvis nogle egne af regionen afskæres på grund af dårlig infrastruktur er der risiko for, at der går »koldbrand« i dem, og de dør ud. Vi skal have en klar fornemmelse af, om de ting, vi sætter i værk, vil bremse eller skabe vækst.
- Max 45 minutter til arbejde
  - Arbejdskraftens bevægelighed er en vigtig forudsætning for vækst og balance i regionen. De fleste kan klare en transport til arbejdspladsen på 45 minutter. Det skal være et vigtigt pejlemærke i planlægningen.
- Århus som kundepunkt
  - Århus er et kraftcenter og et vigtigt knudepunkt for arbejdskraften. Derfor skal det gøres muligt at komme langvejs fra på så kort tid som muligt – og

udpendling skal gøres mere attraktiv. Det er vigtigt med en vifte af gode veje til/fra Århus. Ringveje om f.eks. de midt- og vestjyske byer betyder også, at man kan komme hurtigt forbi byerne – motorvejen om Herning er et godt eksempel.

- Et offensivt vejnet
  - Der er behov for en aflastende motorvej i nord-syd gående retning – f.eks. som erstatning for A13. Den skal lette person- og godstrafik til og gennem landsdelen og forbedre forbindelsesvejene ud af landsdelen – for især godstrafikken. Der skal også tænkes offensivt i en forbedring af samfærdselsmulighederne til Hamborg – bl.a. ved en opgradering af motorvejen i Østjylland. Der er også behov for en opgradering af vejnettet til og fra Holstebro, Skjern og Ringkøbing.
- Letbane i Århus
  - Vejsystemet i og omkring Århus kunne aflastes ved at bygge en letbane til de større byer i oplandet.
- Nyt jernbaneknudepunkt
  - Forbindelsen nord-syd kunne gøres hurtigere, hvis der blev etableret et jernbaneknudepunkt vest for Århus. Knudepunktet kunne forbindes til hele Århus-området med letbane og busser – og det kunne gå hånd i hånd med planlægning af nye bosætningsområder.
- Bedre adgang til lufthavnene
  - Det er ikke realistisk med en ny lufthavn. Billund er landsdelens internationale lufthavn, og der er grundlag for både Karup og Tirstrup lufthavne. Men det skal være lettere at komme til alle tre lufthavne – både veje og kollektiv trafik trænger til opgradering.

2.4 BESKÆFTIGELSE

Det gode arbejdsliv er et tema, der vægtes højt i den kommende regionale udviklingsplan. Det er ude på arbejdspladserne, vi tilbringer meget af vores tid, og vi vil gerne udfordres i samarbejde med gode kolleger. Nøgleordene er fælles værdier og respekt for hinandens forskellighed, samarbejde, synlig og tydelig ledelse, fleksibilitet i arbejdsformer, opgaveløsning og tilrettelæggelse, et åbent sind, glæde og latter.

Set fra erhvervslivets side er et andet nøgleord flaskehalse, som mange virksomheder og offentlige institutioner slås med til trods for at vi i stadig højere grad henter udenlandsk arbejdskraft. Mange borgere er på offentlige ydelser, ligesom mange unge med massive sociale problemer har svært ved at begå sig på arbejdsmarkedet. Det er nødvendigt at give de unge omsorg og samtidig stille krav, der sikrer deres bidrag på arbejdsmarkedet.

En anden stor arbejdskraftressource ligger i minimering af det langvarige sygefravær i forbindelse med "ondt i livet". Her bør såvel virksomheder som sundhedssystemet og kommuner på banen for at dæmme op for spildet af ressourcer.

Konkret foreslås

- forenklet og kreativ sagsbehandling
  - Kommunernes sagsbehandlere bruger uhensigtsmæssigt meget tid på administrativt arbejde i stedet for at bruge tiden på de mennesker, der skal hjælpes. Gør reglerne mere enkle og giv plads til kreativitet. F. eks. kan samtalerne mellem sagsbehandlere og borgere foregå i borgerens eget hjem, hvilket kan være grobund for en bedre dialog frem for "skrankepaveri" og kontrol for kontrollens skyld.
- team/mentor
  - Teams eller mentorer bør bakke personer, der ellers har svært ved at komme ind på arbejdsmarkedet, op. Der bør være økonomiske eller menneskelige ressourcer til at hjælpe mennesker, der ikke trives.
- tidlig indsats
  - Der skal gøres en tidlig indsats overfor alle svage samfundsgrupper. Indsatsen bør føre til erkendelse af egen situation, og hvordan man kommer videre.
- trendy at tage et socialt ansvar
  - Region Midtjylland skal via kampagner samt eventuelt økonomisk incitament være med til at gøre det trendy blandt virksomheder at tage et socialt ansvar. Regionen kan hjælpe med at give gode betingelser for virksomheder, der

tager et socialt ansvar og sørge for at fremhæve dem, så det påvirker virksomhedens image positivt.

- det offentlige skal stå stand by
  - Det skal være muligt at få hurtig hjælp fra det offentlige, hvis der opstår problemer, når virksomheder tager "tunge" ledige ind. Det kan virke som en motiverende faktor for virksomhederne.
- sygefravær og fastholdelse af medarbejdere
  - Der bør afsættes midler til at hjælpe virksomhederne med at arbejde med sygefravær og fastholdelse af medarbejderne. Mange medarbejdere sygemeldes i dag på grund af psykiske problemer grundet samfundets stigende krav. Ofte er virksomhederne ikke gearet til at hjælpe disse medarbejdere tilbage på sporet, hvilket ofte resulterer i langtidssygemelding og efterfølgende udstødning af arbejdsmarkedet. Vi kan og skal sætte ind med en tidlig indsats og bakke virksomhederne og medarbejderne op ved at opkvalificere virksomhederne.
- dialog mellem virksomheder og læger
  - Virksomheder, medarbejdere og læger skal i centrum. Sammen kan de tre parter så vidt det er muligt finde alternative og holdbare løsninger i stedet for sygemelding af medarbejderen.
- sundhedsteam
  - På de kommunale sundhedscentre skal der være et team, som læger kan henvise medarbejdere til i stedet for at udskrive en sygemelding. Teamet skal være sammensat af en bred vifte af sundhedsfagfolk, der hurtigt kan vurdere, hvilke hjælp der er behov for samt hurtigt stille den til rådighed.
- puljemidler
  - Mindre bureaukrati, da en del midler af samme grund ikke bliver søgt.
  - Midler, der i dag går til virksomhedskonsulenter, kan i stedet bruges til at få andre aktører (virksomheder, kommunale projekter etc.) på banen med det formål at tænke nyt og originalt.
- vidensdeling
  - Viden skal deles mellem rum, der traditionelt er lukkede, for eksempel mellem trafikplanlæggere og kunstnere.

- IT-specialskole
  - Uddannelse i samarbejde med Alexandra Instituttet samt kultur- og erhvervslivet med det formål at ruste børn og unge – med fokus på unge indvandrere – til lærdom og kompetencer med fremtidsperspektiv.
- samarbejde mellem erhvervs- og kulturliv
  - Fælles institution for erhvervsfolk, der søger kunstnere og omvendt.
- videnøkonomien
  - Vi skal bygge videnøkonomien ovenpå de primære erhverv, der er vigtige i regionen. Eksempelvis lave nicheprodukter i fiskerierhvervet.
- støtte til den gode leder
  - Ledelse spiller en central rolle i forhold til at skabe rammerne for det gode arbejdsliv. De gode ledere skal støttes i at skabe de bedste rammebetingelser.
- markedsføring af virksomheders styrker
  - Vi skal markedsføre styrkepositionerne bedre for at tiltrække arbejdskraft. Virksomhederne i Vest er gode til at producere og effektivisere produktionsgange. Det skal synliggøres – og det skal være noget, vi er stolte af. Kraftcentre udspringer af en styrkeposition indenfor et særligt område, og disse styrkepositioner skal spottes og dyrkes. Der skal også værnes om respekten for offentligt ansatte. Region Midtjylland er den største arbejdsgiver i Regionen. Derfor skal Region Midtjylland bør arbejdsgiver være frontløber i forhold til at skabe rammer for et godt arbejdsliv.
- Vend ”bøtten”
  - Konjunkturerne gør, at det er let at finde beskæftigelse. Det fører til, at uddannelse og kompetenceudvikling nedprioriteres. Virksomhederne skal uddanne nedefra, så det er muligt at lave opgaverul som i sundhedssektoren, hvor sosu-assistenten skal varetage dele af sygeplejerskens job, der til gengæld skal varetage dele af lægens job. Vi skal udbygge tiltag som voksenlærling, meritlærer osv. Mangel på folkeskolelærere betød, at meritlæreruddannelsen blev opfundet. Tilsvarende tiltag skal i højere grad tænkes ind på resten af arbejdsmarkedet.
- Byt job

- Der er gode erfaringer fra Horsens med afklaring af realkompetencer. Det betyder, at man ser på folks faktiske kompetencer, og det kan skabe »opgaverul«. En måde at trække folk ud i periferien kunne også være at oprette en mulighed for at lave et »job-swop«.
- Livserfaring er også en kompetence
  - Vi skal redefinere begrebet »kompetencer«. Det gælder både i forhold til flygtninge og indvandrere og også i forhold til »restgruppen«, der i dag ikke er i arbejde.
- Uddannelse ikke nødvendigvis »på skolebænken»
  - Skal vi have øget kompetenceniveauet i samfundet, skal uddannelse ikke blot foregå »på skolebænken«. En stor del af de unge, der i dag ikke får en uddannelse, kunne måske samles op, hvis uddannelsen ikke kun er »på skolebænken«. Det boglige fylder i dag for meget inden for visse fag – det må kunne nedtones til fordel for virksomhedspraktik.
- Nyt syn på udenlandsk arbejdskraft
  - Vi skal ændre vores syn på udenlandsk arbejdskraft og understøtte dansk arbejdskrafts mulighed for at arbejde i udlandet. De kommunale borgerservices kunne tilbyde service på tysk og andre sprog, der tilpasser sig virksomhedernes behov for udenlandsk arbejdskraft.

2.4.1 Erhvervsudvikling

- Flere højtuddannede til regionen ved hjælp af ph.d-projekter i den vestlige del af regionen. Mindre virksomheder kan gå sammen om én Ph.d.-studerende.
- Flere studerende til den vestlige del af regionen ved hjælp af praktikophold og kollegier for at tiltrække kvalificeret arbejdskraft.
- Talentkorridor mellem studerende på videregående uddannelser og erhvervslivet.
- Mentorbank i form af kompetent vejledning af unge i forhold til uddannelse og karriere.

2.4.2 Bro mellem erhvervslivet og studerende

Brobygning mellem erhvervsliv og studerende betragtes som et vigtigt element i forbindelse med regionens fremtidige beskæftigelse og erhvervsudvikling.

En styrket og mere markant forbindelse mellem erhvervsliv og studerende opfattes som en win-win situation, hvor erhvervslivet får et friskt pust og nye idéer, mens de studerende får en faglig udfordring.

For at tiltrække flere studerende er det afgørende, at de studerende får forståelse for, at der ligger en lang række spændende opgaver ude hos regionens virksomheder – også i Vestjylland! – med gode karrieremuligheder.

- Regionen må ikke brække over
  - De unge søger mod byerne for at tage en uddannelse og vender sjældent tilbage. Vi skal sikre uddannelsesmuligheder også vestpå og i udkantsområderne, for hvis de forsvinder, forsvinder de unge også. Det er også vigtigt med praktikmuligheder på virksomheder i Vestjylland eller yderområderne.
- Sammenhæng
  - Beskæftigelsen skal ses i en bredere sammenhæng med uddannelsesmuligheder og erhvervsudvikling.
- Krøllede hjerner
  - Der er en tendens til øget koncentration af uddannelsesinstitutionerne for at sikre faglig bæredygtighed. Vi skal sikre at øget koncentration ikke medfører øget standardisering. Der er brug for »flerhed i fagligheden« og de »krøllede hjerner«.
- Kontakt mellem erhvervsliv og studerende allerede tidligt i studieforløbet.
- Formidlingscentre på uddannelsesstederne og i erhvervsråd eller de nye innovationshuse i Herning og Århus, der sikrer kontakt mellem erhvervslivet og de studerende.
- Virksomhedspraktik skal integreres i studieforløbet, hvis det skal lykkes at få de studerende ud i virksomhederne. Regionen bør påvirke studiernes rammebetingelser og sikre nærkontakt mellem erhvervsliv og studerende.
- Fælles studiejob-database i Region Midtjylland.

- Katalog over virksomhedernes praktikpladser med overblik over projektopgaver.

2.4.3 Fastholdelse og tiltrækning af arbejdskraft

Regionens fremtidige vækst ligger blandt andet i evnen til at fastholde og tiltrække arbejdskraft, hvilket kan ske ved hjælp af

- Flere skal i arbejde
  - Det er nu med de gode konjunkturer, at vi har mulighed for at trække folk ind på arbejdsmarkedet – blandt andet fordi der opstår helt nye former for job. Ved at give plads i bunden af »jobpyramiden«, kan man få personer ind, der i dag er udenfor arbejdsmarkedet. Vi skal bruge mere jobrotation og på den måde også fremme det øvrige personales muligheder for at komme »op gennem systemet«. Der er i øjeblikket specielt muligheder i det offentlige.
- Fra deltid til fuldtid
  - Vi skal blive bedre til at udnytte arbejdskraftressourcerne – f.eks. er det problematisk, at mange ofte kun ansætter personer på deltid og derved ikke udnytter den fulde arbejdsstyrke.
- Kreative laboratorier
  - Virksomhederne kan løse problemstillinger ved at lade forskellige faggrupper mødes og finde nye måder at arbejde på.
- Flere lokale projekter
  - Regionen bør give plads til lokale forslag og idémagere og opmuntre lokale projekter.
- Tænk i helheder
  - Gode idéer bliver bremset, fordi regionen forvalter forskellige kasser.
- Offentligt ansatte skal nurses
  - Eksempelvis kan der ansættes flere personaleledere, der tager sig af de ansattes ve og vel.
- Centre for små erhvervsdrivende
  - Regionen kan i samarbejde med erhvervsforeninger åbne mindre kontorer, der giver nye erhvervsdrivende mulighed for at etablere sig billigt med et fagligt og socialt netværk fra begyndelsen.

- Forskning og fyrtårne
  - Forskningen skal knyttes til produktionsvirksomhederne på en måde, så også virksomheder i udkantsområderne kan tiltrække arbejdskraft. Produktionsvirksomhederne er tit ikke placeret i samme område som videnvirksomhederne. Der skal derfor skabes metoder til at sikre en bedre videndeling - der skal også være »fyrtårne« med viden uden for Århus. F.eks. er der behov for at oprette forsknings- og videntcentre inden for fiskerierhvervet.
- Netværk mellem ildsjæle
  - Vi skal finde ildsjælene i land og by og skabe netværk, der videndeler om, hvordan arbejdskraften tiltrækkes.
- Kultur- og væksthuse
  - Tilhørsforholdet til lokalområdet vil blive styrket.
- Flere faciliteter i forstæderne
  - Tilhørsforholdet til lokalområdet vil blive styrket.

2.4.4 Ældresterken på arbejdsmarkedet

I stedet for at forlade arbejdsmarkedet helt omkring de 60 år, kan der ske en gradvis nedtrapning i form af delvist arbejde, hvor man bliver brugt til det, man er rigtig god til. Måske kan man bruge sine særlige kompetencer på flere arbejdspladser, hvilket kræver fleksibilitet fra både arbejdsgiver og medarbejder.

- Seniorer skal blive på arbejdsmarkedet
  - Vi skal fastholde mange flere på arbejdsmarkedet gennem en seniorpolitik, der ikke kun er fine ord – men aktiv og reel. Vi taler langsigtet, men handler kortsigtet, og det bør ændres. Man må f.eks. undersøge, hvad der skal til, for at seniorer på nedsat tid ikke kun får isolerede og nedprioriterede opgaver.
- Det gode arbejdsliv
  - Vi skal have balance i vores liv. Vi skal undersøge, hvordan vi kan gøre det, vi drømmer om samtidig med, at vi er i beskæftigelse. Private og offentlige virksomheder skal skabe en virksomhedsånd. Det vil påvirke sygefravær, fastholdelse af seniorer og kvalificering af unge.

2.4.5 Ideelle betingelser for iværksættere

Det skal gøres attraktivt at etablere sig i regionen. Iværksættere skal tiltrækkes gennem

- service, support og kurser
- hurtig og effektiv service i den offentlige sektor uden lange ventetider og flaskehalse i systemet
- iværksætter-gryder forstået som forum for idé-sparring og erfaringsudveksling, hvor iværksættere kan mødes samt
- mentor-bank, hvor iværksættere kan få hjælp til at komme godt i gang og forblive godt kørende.

2.4.6 Midt goes global!

Region Midtjylland skal være bedst til engelsk. Borgere i Region Midtjylland bør beherske engelsk af hensyn til

- udenlandske turister i Midtjylland. Med bedre engelskkundskaber kan vi få endnu mere gavn af områdets turister – både som mennesker og som forbrugere.
- nye borgere med udenlandsk baggrund. Regionen bør tilbyde en engelsksproget velkomstpakke, der fortæller, hvad regionen kan tilbyde.

2.5 UDDANNELSE

- Der skal skabes flere og bedre kontakter til erhvervslivet
  - Allerede i gymnasietiden skal der skabes kontakt til erhvervslivet, så de unge kan se, hvad der foregår. Det vil måske kvalificere deres valg af uddannelse, men også gøre, at de kan se fordelene ved at tage tilbage til deres hjemby efter endt uddannelse.
- Der mangler fleksibel efteruddannelse
  - Der mangler tilbud om efteruddannelse til virksomhedernes medarbejdere – og for få virksomheder arbejder med kompetenceudvikling. Der skal også

være mulighed for anerkendelse af realkompetencer, og anvendelse af e-learning skal udbredes.

- Uddannelser til de unges livsstil
  - Hvis vi skal mindske frafaldet på uddannelserne, bør vi se mere på, hvordan de unges livsstil og uddannelserne passer sammen. De unges liv er præget af individualisering, af mange valgmuligheder, af kompleksitet, og af mangel på autoriteter. Er uddannelserne tidssvarende? Efterskolerne har succes, så man må lære af dem.
- Ånd og helhed
  - Vi vil ikke bare måles, vejes og effektiviseres – for så mister vi meningen, sjæl og gennemslagskraft. Vi vil have ånd og helhed. Det er ikke kun et mål at lære dansk – børnene skal også lære at brænde for noget.
- Drengenes vinderen skal plejes bedre
  - Frafaldet fra uddannelse er stort hos drengene, og vi skal helt fra folkeskolen blive bedre til at forstå drengenes særlige behov. De skal måske belønnes og værdsættes på en anden måde. IT trigger drengene mere – måske er mere kønsopdelt uddannelse en mulighed.
- Campusser skal spredes over hele regionen
  - Uddannelsesstederne kan spredes ud over regionen og samtidig knytte sig til det, man er god til i området. Birk har rykket sig fra at være uld og ufaglært arbejdskraft til at være et kraftcenter for design og uddannelse. Holstebro har fødevareindustrien, Vestjylland turismen osv.
- Design
  - I dag hentes dygtige designere oftest fra udlandet. Der skal designere ind i alle brancher og design i alle uddannelser.
- Uddannelse og dannelse
  - Der skal fokus på det hele liv i uddannelserne. Højskolens sjæl kunne måske overføres til uddannelsessystemet. Det er vigtigt, at de unge forankres socialt i uddannelsessystemet. Sammenhold, kreativitet og musiske aktiviteter bør opprioriteres.
- Brug for fjernundervisning og e-learning

- Der er brug for at udvikle mulighederne for fjernundervisning og e-learning mere. Det er ikke mindst vigtigt pga. de geografiske afstande og i forhold til mulighederne for efteruddannelse. Uddannelse skal kunne ske i en virtuel verden.
- Nedbryd uddannelsesstrukturen
  - Vi skal sætte mere fokus på realkompetencer. Der skal være alternative steder i uddannelsessystemet. Nogle eksperimentarier, hvor vi nedbryder uddannelsesstrukturen, så der bliver mere sammenhæng til omverdenen. Men det er samtidigt også vigtigt at fastholde merit- og akkrediteringsmulighederne.
- Bologna-modellen giver fleksible uddannelser
  - Bologna-modellen giver mulighed for at afbryde en uddannelse efter bachelor og tage erhvervsarbejde - for derefter at stå på uddannelsessystemet igen. Uddannelserne må passe til de unges hurtige måde at leve på, og de skal have mulighed for livslang læring og kvalificering. Uddannelse er en »vare«, hvor der skal være fleksible muligheder og forløb.
- Uddannelse inden for styrkeområder
  - Regionen har styrkeområder inden for sundhed, miljø og fødevarer, så derfor skal vi også have nogle uddannelser, der skaber grundlag for udvikling.
- Uddannelse er ikke kun for de unge
  - Nogle af de unge, der i dag ikke får en uddannelse, er enten skoletrætte eller ikke så bogligt stærke. De skal derfor ud i virksomhedspraktik og skal kunne tage deres uddannelse senere. Det er også muligt i dag, men mange har ikke råd til igen at sætte sig på skolebænken, når der også skal betales af på hus og bil. Samfundet bør skrues sådan sammen, så det i højere grad kan lade sig gøre at tage en uddannelse senere i livet.
- Pas på akademiseringen
  - Professionsuddannelserne skal give handlingskompetence. Eksempelvis pædagoguddannelsen bør ikke blive for universitetspræget.
- Ærtehal

- Uddannelse og erhvervsfremme hænger sammen som ærtehalv. Det er vigtigt, at regionen beskæftiger sig med begge dele i sammenhæng.
- Fyrtårne udenfor Århus
  - Regionen kan markedsføre sig som et bæredygtigt område og matche uddannelserne til dette – f.eks. med en miljøbevidsthedsuddannelse. Andre områder, der kan sættes på, er idrætsuddannelser, rehabiliteringsuddannelser eller e-learning og virtuelle oplevelse. Vi bør skippe de traditionsbundne uddannelsesområder og turde skabe nye fyrtårne også udenfor Århus.
- Studerende i den virtuelle verden
  - Uddannelse skal også kunne ske i den virtuelle verden. Der er spændende muligheder i f.eks. at lade studerende fra forskellige studieretninger etablere en »virtuel« virksomhed sammen og på den måde udnytte tværfagligheden.
- Rollemodeller og mentorer
  - Vi skal blive bedre til at bruge rollemodeller på alle niveauer i uddannelsessystemet – for at motivere de unge og for at kvalificere deres valg af uddannelse. Forældrene skal gøres mere bevidste om, at de er rollemodeller. Mentorer i uddannelsessystemerne kunne hjælpe med at få fat i de studerende og hjælpe dem i gang – især socialt. Rollemodeller og mentorer skal bruges mere aktivt til at forhindre frafald blandt nydanskere.
- Bedre studievejledning
  - Vejledningssystemet er også et vigtigt omdrejningspunkt. Studievejledningen skal i det hele taget forbedres også for forældrene - ud fra devisen om, at hvis forældrene bliver godt klædt på, så kan de bedre vejlede i studievalget. Et særligt område er sandsynligvis indvandreforældre, som kan have svært ved at vejlede deres børn.
- Universiteterne skal åbne dørene endnu mere
  - Universiteterne skal ud og fortælle om, hvordan et universitet fungerer – også ud over det rent faglige. Det sociale aspekt skal med. Man kunne også overveje at sætte specielle busser ind, så studerende og andre fra yderområderne let kan komme til universitetet eller andre læreanstalter.
- Vejledere skal forstå de unge

- Særligt på de kortere uddannelser kan det store frafald reduceres f.eks. ved at lade de studerende prøve mere praktisk arbejde. Men der skal også lægges stor vægt på at sikre mere sammenhæng mellem den teoretiske og praktiske del, samt at sikre vejledere, der har de rigtige kompetencer og forstår ungdomskulturen.
- Nye uddannelser med international profil
  - Regionen kunne f.eks. lave en bæredygtighedsuddannelse, en omsorgs- og plejeuddannelse, som kan sælges i udlandet og/eller en uddannelse for ren teknologi. Vi kunne måske også lave flere internationale klasser på alle niveauer i uddannelsessystemet. Animationsskolen, Økologihøjskolen, ny orkesterskole, Det Kongelige Teaters balletskole i Holstebro osv. er eksempler på, at det kan lade sig gøre at få en international profil og tiltrække studerende.
- Internationalisering som pakkelsning
  - En pakkelsning kan måske få flere til at rejse til udlandet for at studere. Hvis alt det praktiske er løst med stipendier, bolig, skat mv., bliver det nemmere for den studerende.
- Folkeskolen skal brandes
  - Der er brug for at gøre mere for at løfte folkeskolens ry og udvikle læreruddannelsen, så den f.eks. tiltrækker flere mænd. Læreruddannelsen skal ikke være ens alle steder. Undervisningen i folkeskolen skal struktureres, så den passer til børns evne til at koncentrere sig på forskellige alderstrin.
- Uddannelse i virksomhederne
  - Fastholdelse af de unge på uddannelserne bør ske i samspil mellem virksomhederne og uddannelsesinstitutionerne. En del af uddannelserne bør lægges over i virksomhederne, og de studerende bør have merit for perioden i virksomhederne.
- Events der rykker
  - Uddannelsesinstitutionerne og erhvervsfremme aktørerne bør iværksætte events, der kan sætte gang i mødet mellem virksomhederne og de studerende. Eksempelvis

- Sponsorarrangementer
- Netværksaftener
- Messer
- Mentor Bank
  - Opret en Mentor Bank i Region Midtjylland bestående af frivillige, ressourcestærke personer. Mentorerne skal tilbyde deres hjælp til unge, der har behov for råd og vejledning i forbindelse med valg af uddannelse og karriere. Mentor Banken kan endvidere give de unge protégéer mulighed for at afprøve deres drømmejob for en dag. Endelig kan Mentor Banken danne grundlag for et netværk, der giver ungdommen enestående muligheder.
- Handicappede og uddannelse
  - Mange unge handicappede får ikke den uddannelse, som deres intellekt fortjener. Regionen bør gøre mere ud af at skabe studiemiljøer, hvor handicappede kan færdes og deltage i de forskellige aktiviteter. Der bør endvidere tænkes på, at handicappede studerende har brug for kollegieværelser med plads til en elektrisk kørestol i køkken og på badeværelse. En del kollegier i flere etager er uden elevator og dermed uanvendelig for gangbesværede og kørestolsbrugere. Vi har brug for alle dygtige unge, så uddannelse bør være et tilbud for alle.

2.5.1 Unge kunstnere

Regionen bør være bedre til at fastholde unge kunstnere. Det kan gøres ved hjælp af

- School of Art i Region Midtjylland. Her kan de kreative uddannelser samles og det tværmediale samarbejde udnyttes. Musik, teater, billedkunst, film, dans, litteratur, iværksætteri samt æstetiske fag kan eksempelvis samles i Filmbyen på Århus Havn. Til School of Art kan der tilknyttes kollegieboliger med tilhørende værksteder og øvefaciliteter.

2.6 TURISME

- Særlige naturoplevelser

- Turister vil have oplevelser og viden – og de betaler gerne for god kvalitet. Derfor bør regionen være opmærksom på at markedsføre sig som en attraktiv region med særlige naturoplevelser. Det kan blandt andet gøres ved, at regionen bindes sammen af gode vandre- og cykelruter og synlige, vej- og stisystemer.
- Oplevelsesture for københavnere
  - Vi bør tilbyde oplevelsesture for københavnere. Kom til regionen og overlev på en bondegård, prøv kræfter med en tur på tømmerflåde etc.
- Fælles fodslag
  - Det er vigtigt at skabe et samarbejde inden for turisme i regionen. Region Midtjylland bør styrke en fælles strategi for turismen for nutidens turister, der gerne bevæger sig fra vestkyst til østkyst på samme dag. Derfor: Skab fælles fodslag i regionen.

2.7 KULTUR

Den region, vi kender i dag, er frugten af menneskets virke gennem flere århundrede. Hver generation præger landskabet, sætter nye spor og sletter andre. Vi kan stadig se rester og spor efter vore forfædre i form af gravhøje og middelalderlige ruiner, stendiger, jordvolde, herregårde, stationsbyer og industrikvarterer. Disse levn er alle en del af vores fælles kulturarv ligesom det skrevne ord, musik, salmer og billedkunst – og egnsretter som rødgrød med fløde og frikadeller. Endelig er der den immaterielle kulturarv i form af traditioner, sæder og skikke, som også er en del af vores kulturarv.

Kulturarven betyder også noget regionen. Den har indflydelse på vores valg af bolig, arbejdsplads – og hvor vi holder ferie. Kulturen har betydning for det gode liv i Region Midtjylland. Kultur opstår løbende og er i konstant udvikling. Ved fælles hjælp skal vi sikre samarbejdet mellem kommunerne og regionen, så vi med afsæt i kulturen kan gøre regionen til et rigtig godt sted at arbejde, bor og leve.

- Oplevelsesbus

- En rullende oplevelsesbus, der tilbyder oplevelser for børn og voksne i regionen. Det kan være oplevelsesture lige fra musik, teater og fodbold til stendysser, Mols Bjerge eller herregårde i regionen.
- Roadshow
  - Et rullende roadshow i form af en blanding af rejsende højskole og kulturhus, der rejser ud i regionen, eksempelvis med udstillinger fra ARoS
- Flere kultur- og væksthuse
  - Stederne ses som samlingspunkt for alle generationer med mulighed for fælles aktiviteter.
- Design- og kulturhus
  - Multikulturelt værested, hvor der er åbent for alle – både etablerede og de der skal sættes i gang.
- Kulturhalvø
  - Der kan skabes en halvø med musik, design etc. i Århus Flydedok.
- Fastholdelse og tiltrækning af kunstnere
  - Offentlig jord kan stilles til rådighed for kunstnere, så de kan bygge værksteder.
  - Kunstnerrefugium i regionen.
- Offentlig arkitekturpolitik.
  - Regionen bør udforme en arkitekturpolitik, der viser vejen til kvalitetsbyggeri, som gavner borgere både fysisk og psykisk. Regionen, kommunerne og staten har en forpligtigelse til at gå forrest og vise borgerne vejen gennem kvalitetsbyggeri på sygehuse, skoler, museer, biblioteker og alle offentlige institutioner, hvor der dagligt færdes mennesker.
- Kunstnere skal hjælpes ud over rampen
  - Kunstnerne kunne tænke mere i klyngedannelse og netværk. Vi har bemærkelsesværdigt mange kunstnere i regionen – og vi skal hjælpe dem ud over rampen, og de skal være mere synlige. Måske kunne vi også tiltrække internationale kunstnere med tilbud som »Artists in residence«.
- Et senior-universitet
  - Når vi lever længere, skal vi også lære længere. De over 60-årige vil i fremtiden blive en stor ressource for kulturlivet – både som kulturskabere og

-nydere. Måske kunne vi lave et kultur-universitet med rum for mere fordybelse.

- Gratis kulturdag
  - Gennem et stort anlagt samarbejde på tværs af alle former for kulturliv og kommunegrænser kunne vi lave en årlig kulturdag, hvor der var gratis transport og gratis entre, og hvor alle døre var åbne – hos kunstnere, på museer, på historiske steder, i kreative miljøer, på uddannelsessteder og sportsarenaer. På rejsen kunne man få oplæst digte.
- Gamle opskrifter kommer tilbage
  - Vi har mange gode historier at fortælle i regionen – og en af dem er om vores fødevarer. Vi kunne f.eks. lave et gastronomisk laboratorium.
- Kulturskatpulje
  - Der skal flere penge til, og der kunne laves en virksomhedsfinansieret pulje. Vi må have nye finansieringsmuligheder, men der skal også laves en bedre koordinering omkring anvendelsen af midler. Puljerne skal slås sammen, så satsningen batter. Måske skulle ildsjælene også have lidt løn.
- Synergi i kulturlivet
  - Vi skal blive bedre til at skabe synergi på tværs i regionen. F.eks. kunne man vælge at udbrede temaet for Århus Festuge til hele regionen. Amatørkulturen kan også gøres mere aktiv f.eks. i relation til erhvervslivet, men der kunne også skabes relationer og netværk mellem kunst og sport og kunst og IT. Vi skal have masser af krøllede hjerner og spændende mennesker. Vi skal ikke være kon-kurrenter, men kon-kolleger i kulturlivet.
- Kunst på gaden
  - Kultur og kunst skal være mere synlig i det offentlige rum. Det skal være mere unikt at færdes i byerne, og der skal være mere kunst i bybilledet. Kommunerne må være deres ansvar bevidst som ansvarlige for kulturen. To kommuner i regionen kunne f.eks. være venskabskulturbyer, så fælles stærke kultursider kunne udbygges. »Bykrigen« skal afsluttes.
- Kulturperler på rad
- Vi skal blive bedre til at skabe en synlig sammenhæng mellem kulturperlerne i regionen. Der kunne laves en kulturrute gennem Midtjylland, Midtjylland kunne være

kendt som et »billede-bælte«. Specialerne kunne også knyttes sammen f.eks. glas på Mols, tekstil i Herning etc. Der kunne også laves en regional kunsthøst.

- Vi skal kæle for de gamle steder
  - Vi skal have historien med os, så derfor skal vi passe på de historiske steder, så de bliver attraktive at besøge og bo ved.
- Ikke nye mursten – men nyt indhold
  - Kulturliv kan få nyt liv på utraditionelle steder – f.eks. kunne uudnyttede haller og kirkerum inddrages mere aktivt. Regionen og kommunerne kunne også opkøbe tomme fabrikker og omdanne dem til kunstnerværksteder.
- Design giver livskvalitet
  - Kvalitet har indflydelse på, hvordan vi arbejder, og hvordan vi er overfor andre mennesker. Design og arkitektur giver livskvalitet. Kunstnere kunne inddrages mere i udsmykning af offentlige rum eller med design inden for f.eks. sundhedssektoren. Vi kunne også lave en Art-award inden for forskellige genrer.
- Ildsjæle skal blive til et fakkeltog
  - For 20 år siden talte vi om fyrtårne og ildsjæle – nu skal vi tale om »fakkeltog«. Kulturliv drives af ildsjæle – de må bringes sammen på kryds og tværs. Museumsfolk skal møde andre – f.eks. kunne der laves strikkeudstilling på et museum, der kunne laves kirkekoncerter i et samarbejde med den lokale husmoderforening. Der må nedbrydes grænser, så små foreninger kommer i dialog og samarbejder med store organisationer.
- Et positivt oprør
  - Vi skal ikke tage kampen op mod de unge, men bruge den energi de har. Samfundet har også brug for dem, der stiller sig udenfor. Vi må støtte de alternative unge i at skabe udviklende miljøer. Oprør skal bruges positivt.
- Konkurrence på Internettet for skoleelever og borgere, hvor viden om regionen er i fokus.
- Kulturarrangementer og koncerter på tværs af regionen med udveksling af kulturelle personer.

- Distribution af magasinet MIDT til virksomheder, uddannelsesinstitutioner og biblioteker.

2.7.1 Dynamisk og kunstnerisk musikmiljø

Et dynamisk kulturelt miljø bør indgå som en del af regionens selvforståelse og identifikation samt som grundlag for vækst, hvilket Horsens er et levende eksempel på.

I det kulturelle element indgår blandt andet et kunstnerisk musikmiljø, der kan fremmes ved hjælp af

- musikkonsulenter tilknyttet folkeskoler og/eller kommuner
- musikpavilloner i byernes parker
- amfiscener, der kan benyttes af alle
- laboratorium for rytmisk musik
  - Her kan udvikles skabeloner, der også kan benyttes andre steder. Her prøves ting af og gøres brugbare. Her bringes mennesker sammen, samler erfaringer og bringer dem videre. Laboratoriet kan endvidere medvirke til at fremme integrationen.

2.8 NATUR OG MILJØ

Naturen er en væsentlig ingrediens i det gode liv i Region Midtjylland. Tilgangen er, at vi skal bruge, nyde og ikke mindst passe på naturen.

- Natur og læring
  - prioritering af naturundervisning for børn, naturskoler og naturformidling
- Natur og oplevelser
  - sommercamps i naturen
  - syng i naturen, naturkoncerter
  - oplev mørke og stilhed: Mørke festival
  - Klosterheden som naturpark

- naturudveksling i regionen mellem øst og vest
- Natur og erhverv (fødevarer, turisme etc.)
  - regionale fødevarer: Fjordlam, studebøffer, oste etc.
  - tilgængelighed i naturen: Cykle, gå, ride, udsigtspunkter, fugletårne
  - lystfiskercentre
  - udvikling af natur og kultur på arbejdspladser
- Naturgenopretning
  - fremme afgræsning af engområder ved fjorde, søer og langs åløb
  - å-delta ved Vemb, reduktion af næringsstoffer til Nisum

2.8.1 Stilhedens ressourcer

Vi bør blive bedre til at værdsætte de såkaldte tomme steder på landkortet og bruge dem som en ressource, hvor vi kan hente ny inspiration og kræfter til vores travle hverdag. I England har man tradition for at tomme og øde steder har høj status og værdi; man drager i langt højere grad ud til stilheden og nyder freden og roen med en god bog eller sin madkurv. I Danmark er mange af os flove over vores øde områder og taler kun om, hvordan vi kan få gjort dem lige så travle og overbefolkede som storbyerne. En lille detalje som sætter forskellene på spidsen er vores sprog: Når man på dansk taler om landet, siger vi, "at vi skal UD på landet", mens man i England siger "IN the country".

2.8.2 Gode regionale råvarer

Region Midtjylland skal være kendt som regionen, hvor der er gode råvarer på bordet.

- Branding af lokalproducerede fødevarer
  - Fremme miljø-økonomisk fødevareproduktion. Dansk fremstillede fødevarer skal være noget særligt.
  - Ensartede skilte med logo, der signalerer fødevareoplevelser.
  - Slå et slag for årstidens naturlige grøntsager.
- Holdningsbearbejdning

- Mere slow food, mindre fast food.
- Livsstil har betydning for valg af fødevarer.
- Familiens måltider bør have højere status.
- Bygge videre på vestjyske smagsoplevelser, der allerede er etableret i regi af Smagen af Danmark.
- Bevidste forbrugervalg kan hjælpe større fødevareproducenter til at fokusere på kvalitetsprodukter.
- Regionen går forrest
  - Etablering af Region Midtjyllands Madhus.
  - Region Midtjylland som gensplejningsfri zone.
  - Anvend lokalt producerede fødevarer på regionens institutioner.
  - Kom nu i gang. Der er udarbejdet analyser nok vedrørende de regionale landdistriktsstrategier. Sæt gang i konkrete projekter.
- Koncepter og projekter
  - En ugentlig spis lokalt mad-dag som lokale producenter står bag.
  - Velkomstpakke i sommerhuse fyldt med lokale fødevarer sammen med brochure om lokalt producerede fødevarer.
- Vidensspredning
  - By møder land-arrangementer, der giver unge mennesker og børnefamilier mulighed for at opleve fødevareproduktion.
  - Brande fordele ved gode lokale fødevarer, eksempelvis sund livsstil samt miljøvenlig produktionsmetode, mindre transport og forurening.
- Flere mindre landbrug
  - Det bør være fordelagtigt at etablere mindre landbrug i regionen, hvilket vil gavne både udvalget og kvaliteten af råvarerne.